LITERATURA STRAINA

Paula

de MATILDE SERAO

Jean prinse mâinile Paulei, care i le întinse cu un surâs, şi privind-o în adâncul ochilor, îi zise:

— „Te iubesc...

— „Nu trebuie să mă iubeşti, murmură ea fără să se turbure, însă tot surâzând.

— „De ce?

— „Pentrucă sunt măritată, răspunse ea cu căldură.

— „Ei şi?!"

Ochii lui Jean — de-un albastru umbrit, — avură o privire de patimă. Tânăra femeie sta în picioare în faţa lui, fără să arate nici cea mai mică emoţie, zâmbind într'una, împurpurată, cu braţele ei albe, ce păreau mai albe sub dantela mânecelor. Pe dantela neagră, pe pielea strălucitoare, lunecau brăţările de aur, cari cădeau pe mână: ea le ridica înspre cot, atentă, jucându-se cu lănţişoarele şi cu cercurile bătute în pietre scumpe. Enervat, Jean ciocăni cu linguriţa farfurioara de dulceaţă:

Du-te, zise el de-odată, stăpânindu-şi furia. Du-te, eşti o femee odioasă... şi te urăsc!"

Paula plecă încetişor capul ca în faţa unui bolnav fără leac, şi se depărtă!

Toată lumea se adunase lângă pian unde un pianist palid cu o şuviţă neagră aruncată pe frunte, acompania o fată tânără, slăbuţă, îmbrăcată în alb, care cânta cu o voce caldă şi sigură o bucată de Bizet. Romanţa avea un caracter oriental: o melodie străină, plină, în acelaş timp, cu strigăte de bucurie şi cu suspine dureroase. Două sau trei doamne, atrase de tânguirile tinerei arabe, căzură în reverie, lăsând îngheţata să se topească; bărbatul Paulei se legăna într'un jilţ, fumând liniştit, şi privind c'un ochiu distrat silueta fină, strălucitoare, a femeii lui, îmbrăcată taotă în negru. Un vânt uşor de mare intra prin cele patru ferestre ale salonului; Jean, rezemat de o fereastră, privia îngândurat marea. In timpul acesta, Paula împărţia ţigări tinerilor şi femeilor cari obişnuiau să fumeze; mâna care întindea cutia, era aşa de albă, de o formă atât de minunată, încât Jean se simţi de-odată copleşit:

— „Iartă-mă, zise el, ridicându-şi spre ea ochii lui rugători.

— „Prietene, n'am ce-ţi ierta...

— „Sunt rău, şi d-ta eşti atât de bună.

— „Nu — nu, zise ea, făcându-se că pleacă.

— „Nu stai niciodată, cât de puţin, lângă mine, adăugă el cu voce plângătoare.

— „Nu pot, prietene; domnii vor să fumeze, şi bărbatul meu nu mai are ţigări.

Ea plecă încetişor, şi se apropie de bărbatul ei, veselă. Acesta o privi liniştit, cu aerul unui om mulţumit, căruia fericirea îi era asigurată; îşi alese ţigările fără a se grăbi, jucându-se cu degetele subţiri ale nevestii lui. Se părea că-şi zic vorbe de dragoste; amândoi erau aşa de frumoşi, aşa de tineri, aşa de potriviţi încât, după privirile lor, ai fi crezut că sunt doi îndrăgostiţi.

Singur, sprijinit de balustrada balconului, Jean urmărea cu privirea scena aceasta, — îngălbenind; făcu doi trei paşi înainte dar, Paula se apropie din nou:

— Ţi s'a stins ţigara: nu vrei un chibrit?

— „Nu vrei să crezi că-ţi voiu omorî bărbatul? întrebă el cu dinţii strânşi dar c'un uşor surâs pe buze:

— „Ţi s'a stins ţigara...

— „Vei vedea, doamnă, că'l voiu omorî... Fără să-l mai asculte, însă puţin turburată, Paula se depărtă cu părerea de rău ce ţi-o lasă o vorbă dureroasă.

In timpul acesta toţi invitaţii felicitau pe domnişoara Sofia care cântase atât de bine „Les Adieux de l'Hotesse arabe" — şi tânăra fată visătoare, surâdea cu modestie.

— „Vă place Bizet? întrebă Sofia pe Jean care se apropia de pian.

— „Bizet? zise el uimit.

— „Da, aş vrea să ştiu dacă muzica lui Bizet vă place?

— „Foarte mult, murmură el, distrat.

Tânăra fată îl privi tristă şi fredonă cu jumătate de voce primele note ale romanţei franceze:

— „Pentrucă nimic nu te opreşte!"...

Dar el nu auzia nimic, furat de gânduri.

— „Adio, frumosule străin"... cântă Sofia încet.

In jurul pianului lumea râdea. Tânărul muzicant palid, cu şuviţa lui neagră fluturând pe frunte — de-abia reîntors din Londra, — povestia prietenilor încăpăţânarea miss-elor de a învăţa pateticele melodii italiene: şi imita, strâmbăturile şi sforţările lor, cu vioiciunea Napolitanului care se răzbună pe un întreg sezon petrecut în ceaţă. Toţi râdeau, mai ales bărbatul Paulei; ea îşi făcea vânt c'un eventai de mătase neagră pe care era pictată o privelişte de noapte. Şi Jean, neputându-i vorbi, o privia fixând-o atât de pătimaş, încât pleoapele Paulei clipiră de două-trei ori, ca şi cum ar fi fost plictisită. Dar el nu se mişca fiind stăpânit, hipnotizat, vrăjit de farmecul acestor ochi ce nu vroiau să-l priviască. Şi ea, liniştită, ridică puţin evantaiul de mătase, acsunzându-şi faţa. Jean nu mai vedea decât rochia împodobită toată cu fluturi negri, şi mâna fină care ţinea aripele evantaiului: prin voalul de mătase de-abia se zăria faţa. Toţi se distrau privind strâmbăturile muzicantului.. Jean avea ochii plini de lacrimi şi Sofia îl privia c'un zâmbet trist.

* * *

Câteva acorduri de chitară pătrunse prin ferestrele înspre mare. Muzica se apropia şi lumea se îngrămădi pe terasă. Marea era neagră; în noaptea adâncă stelele tremurau pe cerul întunecat. O barcă trecu prin umbră, purtând la cârmă o torţă roşie care se reflecta în apă aprinzând o flacără în adânc. In mijlocul bărcii cineva cânta la mandolină fără să poată fi văzut; ceva alb flutura, ca rochia unei femei. Şi flacăra îşi luneca dungi de foc peste valuri; mandolina nevăzută plângea, iar umbra albă stătea nemişcată; şi barca luneca, — vesela societate tăcuse.

— „O romanţă în acţiune — spuse tânărul muzicant, întrerupând liniştea.

— „Un duo de dragoste, îndreptă un altul.

— Să nu'i turburăm, zise cu gingăşie Paula.

— „O! ho! barcă! strigă bărbatul ei, ca şi cum ar fi vrut s'o contrazică. Bună seara, bună seara, cum vă distraţi?

După câteva minute, torţa roşietică se cufundă în mare şi se stinse; mandolina rămase mută şi barca plutea în întuneric.

— „Ce mândri îndrăgostiţi! strigă bărbatul Paulei.

— „Ferciţii! îndrăzni Jean.

— „De ce îi invidiezi? întrebă muzicantul, Neapolul are coastele lui pline de bărci şi casele lui împodobite cu rochii albe.

— „Se găsesc deasemeni şi mandoline, adaugă bărbatul Paulei.

— „Ce-mi pasă de bărci, de mandoline, de rochii albe! Ii invidiez pentrucă se iubesc!...

— „A! ai devenit sentimental!? zise un prieten al casei.

— „Amorul! o, ce frumos e! zise Jean cu un accent de convingere.

— „Nostimă descoperire ai făcut! râse bărbatul Paulei.

— „Ar trebui să te însori, întrerupse muzicantul.

Jean privi pe stăpâna casei şi pe bărbat:

— „Iată perechea ideală!... Asta nu-ţi dă dorinţa de-a face la fel?

— „Trebuie să se însoare, zise încet Paula.

— „Trebuie să mor, murmură Jean.

Toată lumea revenise în salon, proiectând pentru seara de a doua zi o plimbare pe mare, cu două bărci şi cântăreţi din mandolină.

N'ar fi mai bine s'aştepte luna? Dar nu, plimbările cu lună sunt comune, nu ţi-e frică de nimic, se vede totul prea clar; mai bine să meargă în întunericul nopţii, e mai impresionant. Femeile nu erau de aceiaş părere, pe când domnii propuneau să aducă şi un supeu.

De departe Paula întrebă pe Jean:

— „Mergi şi dumneata?

— „Nu... nu..., ascultă, zise el c'o voce înnecată.

Dar ea nu'l ascultă. O doamnă aduse vorba de plecare, şi pentru a mai reţine puţin invitaţii, Sofia începu să cânte „Valsul umbrei". Invitaţii o ascultau în picioare: vocea de un timbru cald, a tinerei fete nu mai putea să execute trilurile grele şi notele puternice; părea că o înneacă plânsul.

— „Dă-mi evantaiul, zise Paula lui Jean care sta singur pe terasă.

— „Nu — dacă nu-mi promiţi să m'asculţi, răspunse el, apropiindu-şi de buze evantaiul.

— „Dă-mi evantaiul, repetă ea cu căldură, dar hotărâtă.

— „Ascultă-mă, ascultă-mă, te rog, trebuie să-ţi spun ceva...

Paula ridică cu nepăsare umerii şi intră în salon: un servitor trecu cu o tavă încărcată de pahare cu Malaga, în cari plutiau bucăţi de ghiaţă; şi tânăra femeie zâmbitoare şi graţioasă împărţi tuturora pe rând. Când toată lumea fu servită, ea se îndreptă spre acela ce sta în umbra terasei, între cerul întunecat şi marea nesfârşită.

— „Dă-mi evantaiul, prietene...

— „Ascultă-mă! zise înc'odată Jean...

In salon, sub influenţa vinului, invitaţii cântau un cor napolitan. Paula asculta...

— „Trebuie să-ţi vorbesc, — îţi voi spune multe. Lasă-mă, te conjur. Am atâtea să-ţi spun. Nu te speria — nu va fi prea mult. Acuma nu pot: acolo e lume, — o lume fericită; eu, eu sunt disperat, dacă nu m'asculţi! Ai puţină răbdare. Sufăr mult; tu, — tu nu suferi, o ştiu, — dar ştiu că eşti bună. Aşa dar trebuie să ne vedem singuri. Ascultă... Eu voiu rămâne pe terasă. Inchide uşa... Vor crede cu toţii că am plecat... Te rog, te rog, fă aşa. Bărbatul d-tale se va duce să se culce şi eu îţi voiu putea vorbi liniştit. Te voiu aştepta, aci, cât vei vroi, până în zori... Când va adormi, vino!

— „Nu voiu veni, spuse ea hotărâtă.

— Ascultă-mă, Paula, sunt aproape de moarte; alături se râde, se cântă, aici lângă d-ta un om — moare.

— „Nu voi veni, repetă ea fără să se turbure.

— „Mai ascultă-mă. Te rog, în numele conştiinţei d-tale de femeie, în numele sufletului d-tale, din mila d-tale, din inima d-tale, — nu-mi întoarce privirea la cea din urmă rugăminte."

Ea îl privi în ochii...

— „Dacă nu vii, mă voi omorî, Paula; eşti atât de bună... vei lăsa oare să moară un om?...

— „Voi veni, zise ea.

* * *

Şi ea veni. Era aşa de întuneric peste golful fermecat; stelele luciau departe pe'ntinsul cerului negru: pe drumul singuratic al Pansilippului, care domina terasa vilei, o rază de lumină ajungea până la Neapole. Linişte deplină. Draperia uşei care dădea pe terasă, lunecă uşurel la o parte, şi o umbră albă şi subţire veni spre Jean, care aştepta de trei ceasuri.

— „Iţi mulţumesc, zise el, căutând să pătrundă întunericul şi s'o privească.

— „Ştii că suntem în primejdie, zise ea cu căldură.

— „Ştiu!"

Şi el plecă ochii fără să mai spuie un cuvânt. Când primise dela Paula promisiunea că va veni, ajunsese la un fel de exaltare. In timpul primei ore de aşteptare, el n'a făcut decât să-şi repete, cu oarecare teamă, ceiace ar fi vrut să-i spună, şoptind fel de fel de fraze, fel de fel de vorbe. Dar ea întârzia. Auzia servitorii cari umblau prin casă, cari aranjau în salon, sau închideau ferestrele, auzia vocea liniştită a Paulei şi a bărbatului ei, vorbind; nu le putea însă distinge vorbele. Pe urmă, luminile se stinseră şi casa rămase liniştită.

Incepu să tremure de nerăbdare, neîndrăznind să se mişte din loc, ascunzându-se în vre-un colţ, îşi repeta pierdut, întretăiat, — ceiace voia să spună Paulei, — ca un copil disperat care caută în zadar să-şi aducă aminte de-o lecţie învăţată pe de rost. Şi Paula nu mai venia. Incepu să numere felinarele de pe drumul Pansilippei; se zăriau vre-o treizeci şi trei — restul se pierdea într'o dungă de lumină. Ca să treacă timpul, încercă să numere şi stelele dar, se'ncurcă. Câte ceasuri au trecut? Şi noaptea asta nesfârşită? Un gând înspăimântător îi chinuia mintea: dacă Paula nu vine? — atunci nu-i rămâne altceva de făcut, decât să se arunce în mare, căci odată cu viaţa n'ar fi rămas pe terasă în timpul zilei. Gândul acesta şi rezoluţia îl liniştiră.

O ameţeală îl cuprinse, uitând timpul şi locul unde era. Deaceia apariţia Paulei îl făcu să tresară.

Acum, nu mai ştia ce să-i spună.

Se sfârşise tot, putea dar să se arunce în valuri.

— „Vrei să-mi vorbeşti, prietene?

— „Te iubesc!...

— „Ştiu. Nu mai ai nimic de spus?

Şi ea făcu un pas ca pentru a pleca.

— „Te iubesc, te iubesc.

— „Prietene, bărbatul meu e în camera lui, doarme; dacă cel mai uşor zgomot ajunge la urechia lui, dacă o singură mobilă scârţie, sau dacă glasul d-tale e mai puternic, se va trezi, va veni şi ne va omorî.

— „Doresc asta! zise el c'un accent de disperare.

— „Aş muri fericită pentru d-ta, dacă te-aş iubi; dar eu nu te iubesc.

— „Atunci de ce te expui unui astfel de pericol?

— „Din milă.

— „Nu simţi altceva pentru mine?

— „Prietenie şi milă!...

— „O! Toate femeile sunteţi la fel!

— „Bietul meu prieten! — făcu ea cu nesfârşită dragoste.

— „Nu vreau să mă plângi. Trebuie să mă iubeşti, înţelegi? Asta am venit să-ţi cer.

— „Nu pot să te iubesc.

— „Vei putea. Am dreptul să fiu iubit, eu! O! D-ta crezi că zilele unui om nu'nseamnă nimic? Crezi că se poate trece fără pedeapsă lângă el, şi a-i lua toată viaţa? Crezi că o femeie are dreptul să privească cu căldură, să zâmbiască cu gingăşie şi să priviască blând, cum priveşti, cum zâmbeşti şi cum vorbeşti d-ta?.. O milă blestemată!"

Deşi era aproape de Paula, el nu văzu lacrămile cari curgeau din ochii ei.

— „De ce? — am fost fericit; m'am bucurat de tinereţea mea, de frumuseţea ţării mele, de veselia prietenilor mei. Eram o fire nepăsătoare: e cea mai mare fericire aci pe pământ. Eram egoist dar, liniştit. Mă lăsam iubit cu o seninătate olimpiană.

— „Dumnezeu îţi va reda liniştea...

— „Dumnezeu?!... nu-l rog niciodată!

— „Şi eu, îl rog totdeauna să-ţi dea liniştea." —

— „O! femeie, nu-ţi râde de Dumnezeu cum îţi râzi de mine. Ascultă: mă vei iubi cu sila. Te iubesc prea mult ca să nu fiu iubit. Va fi o mare nedreptate; în realitate lumea e cumpănită dar totuş se clatină. Focul din sufletul meu e prea mare, ca să nu te cuprindă şi pe d-ta. Va trebui să mă iubeşti... Va trebui să-ţi părăseşti bărbatul, mama, casa toată, servitorii, şi tot ce ţi-a fost mai scump până acum, tot ce-ai iubit, — şi să mergi cu mine. Vom pleca departe. Vom fi fericiţi, vei vedea. Vom avea necazuri, ştiu; dar ce ne pasă, aşa e viaţa! Dragostea e mai puternică ca noi. O! cum te iubesc, Paula! Să plecăm, să plecăm...

— „Eşti nebun!" zise ea — aplecându-se peste balustradă şi privind marea.

— „Da, ai dreptate, sunt nebun! Dar ce vrei? Ştiu că nu pot trăi fără d-ta. Ştiu că am nevoie de d-ta; nimic nu stă contra voinţii: ea topeşte diamantul şi sfarmă fierul. Eşti femeie — ştii să iubeşti, să urăşti, să simţi şi vei sfârşi prin a urma glasul sufletului celui ce te doreşte, — care te vrea — auzi? Bărbatul d-tale te are, dar nu te vrea; o brută. Mi-e scârbă de el. Vreau să-l omor! în seara asta, — dacă nu vrei să pleci cu mine — îl voi omorî! Mâine! Dar tu mă înţelegi! N'ai venit aci pe terasă după cum te-am rugat? Să fugim"...

Şi el îi apucă mâna, pentru a pleca.

— „Nu! zise ea.

— „Vino!"

— „Nu!"

— „Dece? dece?!

— „Pentrucă nu te iubesc.

— „Paula, Paula, nu mai vorbi aşa, gemu el.

— „Ce vrei să-ţi spun?

— „Mai bine taci. Sunetul vocii tale dulci şi neînduplecate, mă înebuneşte! Taci, te conjur."

Ea tăcu. Jean îşi înăbuşi suspinele, şi ea rămase nemişcată, cu capul plecat. O trăsură trecu, tulburând liniştea, pe drumul Parsilipului — şi un zgomot de veselie ajunse până la ei. Paula tresări:

— „Nu plânge, Jean.

— Nu plâng, strigă el disperat.

— Fii tare!

— Sunt prea tare!

— Ascultă ceiace-ţi spune o prietenă: vei lupta uşor.

— „Niciodată.

— Vei lupta. Eşti cinstit, nu-i aşa?

— Da! Dece?

— Atunci, vei lupta — căci patima e un lucru necinstit. Sunt măritată; acesta îţi va părea un răspuns vulgar, dar e un răspuns drept. Când noi femeile suntem tinere, mamele noastre ne spun: „trebuie să vă iubiţi bărbatul care vă va lua; dacă nu-l puteţi iubi, cel puţin respectaţi-l; să-i fiţi credincioase şi ascultătoare; păstraţi-i curat trupul şi sufletul vostru, până la moarte."

Şi mama nu ne repeta numai aceste vorbe dar, ea ne da zilnic exemple. Această lege de cinste, această tradiţie de credinţă, această virtute moştenită ne este transmisă în sânge dela mamă la copil. Nu e nimic sublim în aceasta, o vezi, dar e o lecţie şi trebuie s'o îndeplinim!...

— Să mor Paula?

— „Nu se moare. Pasiunea oarbă insultă pe bărbat, — şi bunul bărbat ce doarme acolo, liniştit, credincios, fără nici o bănuială!... Asta ar fi cea mai mare nedreptate. Căci, în sfârşit, omul care ia o femeie, chiar dacă se căsătoreşte din interes sau din ambiţie, face totdeauna un mare sacrificiu. El ne dă numele şi sufletul lui, ne dă credinţa şi libertatea lui; el rămâne al nostru printr'o legătură puternică; el munceşte pentru noi şi pentru copiii noştri, pentru cinstea noastră şi pentru fericirea noastră... Suntem mângâierea şi mândria lui, pentru el, noi suntem cea mai dulce şi cea mai frumoasă bucurie; zilele lui trec senine, cu dorul de a ne vedea, de a ne regăsi; cele mai bune clipe ale lui sunt cele petrecute lângă noi, acasă. Negrăit de multe— mici şi mari sacrificii ascunde dragostea unui bărbat ! Nu trebue să te îndoeşti. Despre rest, pasiunea nu cunoaşte nimic, ea nu se cunoaşte nici pe ea.

— Bărbaţii îşi înşeală soţiile ! murmură el zăpăcit.

— „Le înşeală, dar le iubesc. Nimic nu poate distruge această legătură adâncă, apropiată, hrănită din zâmbete şi lacrimi, din sărutări şi suspine, această legătură care a pătruns în carnea noastră, în inima noastră, în simţurile noastre. Dar pasiunea vrea s'o sfarme din dorinţa de a distruge ! Cine eşti ! Un om, o fiinţă oarecare care aparţine umanităţii, un individ care mi-e străin, pe care de-abia îl cunosc... Treci pe drumul meu, şi eu, poate, voi trece pe al d-tale. Şi în curând, te înamorezi de mine? Ce ai făcut pentru mine? Nimic. Ce poţi face! Nimic; adică mult: am un nume, vrei să mi-l iei; onoarea pe care o am vrei să mi-o arunci, ca şi cum ai arunca o cârpă; am stima prietenilor mei, trebuie s'o dispreţuiesc; am încrederea bărbatului meu, trebuie s'o trădez; am liniştea conştiinţei, s'o pierd pentru totdeauna. De ce? Pentru că mă iubeşti? Dar, acela ce doarme liniştit alături de noi, mă iubeşte şi el...

— „Nu-i adevărat...

— „De unde ştii? Numai noi femeile putem ştii cine ne iubeşte sau nu. Vorbeşti de drepturi, d-ta ? O, dar bietul om care se odihneşte în pace—adoră o femeie, o ia, îi dă cea mai frumoasă parte a vieţii lui, îşi pune în ea speranţele, îi e tată, frate, bărbat, amant, prieten, sfătuitor, păzitor. Suferă pentru ea cu corpul şi cu sufletul lui; şi toate astea, până într'o zi, un străin, un egoist ars de un capriciu trecător, vine să-i deie acestei femei o viaţă dezordonată şi vrea s-o ia cu forţa—cu violenţă ! Şi vorbeşti de nedreptate d-ta ? Ce cauţi aici ? Pentru ce-mi ceri lucruri pe cari le dispreţuiesc? Să mă apăr, să-ţi dau explicaţiuni... Nu ştiu cine eşti, nu te cunosc: pleacă din drumul meu ! Pleacă !

— „Tu nu mă iubeşti Paula, iată totul.

— „Adevărat ! Nu te iubesc.

O licărire de lumină, venită din odaia bărbatului ei, îi înmărmuri pe amândoi. Fu ca o scânteiere, pe urmă întuneric din nou. Paula şi Jean se priviră şi înţeleseră. Liniştită, ca şi cum şi-ar fi aştentat moartea, tânăra femeie murmură :

— „Sfântă Maria, ai milă de sufletul meu!"

Şi ea începu să se roage încet. Jean tăcea, ascultînd. Dar, nici un zgomot nu se mai auzi; nici o lumină nu turbură întunericul — nici o fiinţă nu se zăria. Lumina de adineauri n'a fost decât o părere.

Stătură tăcuţi câteva minute. Jean nu îndrăznea să rupă tăcerea, nu îndrăznea să pronunţe ultimul cuvânt. Totul în jurul lui se nimicise, în noapte; i se părea că merge printre ruini...

In timpul acesta, ridicând capul, el simţi în privirile Paulei o întrebare :

— Ce trebuie să fac? spuse el înfrigurat.

— Să pleci, răspunse ea cu hotărâre.

— Şi unde să plec ?

— Unde vrei; dar părăseşte ţara asta!

— Departe !

— Departe, departe...

— Voi putea să mai revin ?

— Nu !..

— Nici peste câţva ani ?

— Nici odată...

— Şi d-ta, ce vei face aici ?

— „Timpul trece... Pe urmă voi muri.

— „Nu te voi mai vedea Paula ?

— Nici odată...

— „Dar pentru mine e moartea !..

Ea deschise braţele, ca şi cum nu mai avea ce spune.

— „Adio—dar...

— „Adio...

Nu-şi strânseră mâinile. Jean intră în salonul întunecat, mergând ca un somnambul. Ea asculta paşii lui ce străbăteau casa, şi rămase nemişcată, albă. Pe urmă, de pe terasă, îl văzu urmându-şi drumul spre Pansilipe dispărând în umbra nopţii, ca un mort. Atunci Paula, se reîntoarse, o voce în dosul ei, îi şopti:

— Paula, tu iubeşti pe Jean ?

Era bărbatul ei.

— „Da ! răspunse ea.

Şi amândoi se priviră îndureraţi...

In româneşte de:

JULIETTA BLAZIAN

DIN LITERATURA SANSCRITA

Păsările şi maimuţele

(Hitopadeşa III, 2)

Pe malul râului Narmada, la poalele unui munte, este un arbore de salmali uriaş: pasările care şi-au făcut cuibul pe el, stau acolo foarte bine, chiar în timp de ploaie. Odată, când cerul era învăluit de nouri ca de nişte haine negre, începu să curgă ploaia în torente repezi. Intr'un răstimp păsările, văzând nişte maimuţe înghetate de frig şi de umezeală, care şedeau tremurând sub copac, ziseră:

— Ascultaţi maimuţelor:

Noi ducem paie 'n cioc numai
Şi tot ne-am făcut cuiburi, toate;
Dar voi, care-aveţi mâini şi labe,
Ce staţi şi tremuraţi în ploaie?

Auzind vorbele păsărilor, maimuţele, turbate de mânie, îşi ziseră:

— Ha, păsările astea stau în cuib, la căldură şi-şi bat joc de noi! Aşteptaţi numai să treacă ploaia!

Şi de îndată ce stătu ploaia, maimuţele se urcară în copac şi stricară toate cuiburile şi ouăle păsărilor căzură jos. De aceea zic:

Să nu-i înveţi decât pe cei cuminţi
Iar pe nebuni să-i laşi în pace,
Căci păsările cuibul şi-au pierdut
Vrând să dea sfat la dobitoace.

Trad. de AL. GRAUR